

**Стефан Ангелов –
вечно бронзов,
вечно в сянка,
но ГОЛЯМ**

ШАМПИОН ПО МАЛШАНС

ТЕКСТ: КРАСИМИРА СТАНКОВА, В. „ТРУД“
ФОТОГРАФИЯ: ФОТОАЛБУМ „СТЕФАН АНГЕЛОВ“

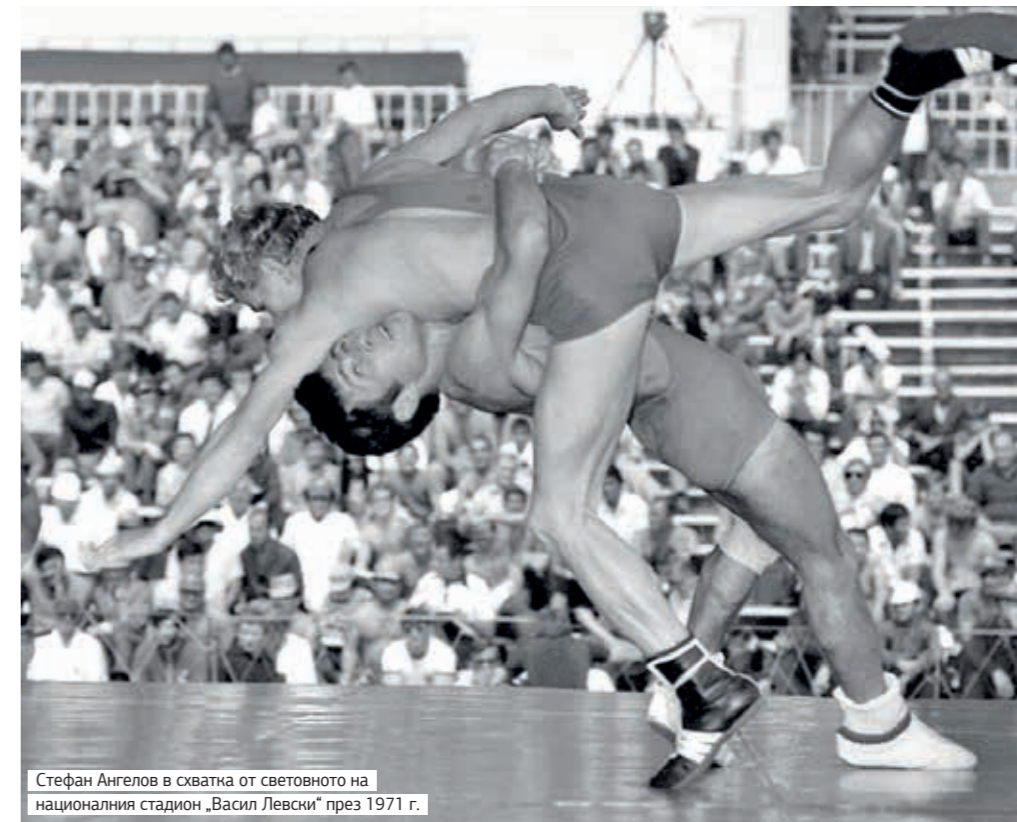
Стефан Ангелов е от „златния“ състав в класическата борба, който през 1971 г. триумфира със световната отборна титла пред пълните трибуни на стадион „Васил Левски“. Петър Киров, Георги Мърков, Александър Томов и сие изпреварват колоса Русия за първи път в историята. Ангелов е трети при дебюта си на голямо състезание и „бронзовото“ сияние съпровожда цялата му кариера. Въпреки че е делял радости и несгоди с най-големите, остава в сянката им. Наскоро Ангелов чества 70-годишен юбилей. И макар че не обича да говори за себе си, се реши да повдигне завесата.

„Късметът все ми се изплъзваше – разказва двукратният бронзов медалист от олимпийски игри. – Ако не два пъти, то поне веднъж можех да стана олимпийски шампион, но...“

Съдбата не спира да го подлага на изпитания. Първото е теглото. Бори се на 48 кг в класическия стил, не мърда оттам 8 години. Категорията е сред най-конкурентните у нас и преди първенство се водят люти двубои за титулярното място.

„То момчетата тежат толкова, а аз се борех при мъжете – казва с усмивка Ангелов. – Но бях много стриктен, без воля не става. За да не свалям рязко, гледах да поддържам тегло. Тогава нямаше сауни. Влизал съм в дъскорезница, за да смъквам килограми. Имаше едно място, дето едва се провирах и лягах, но там беше най-топло. А моят треньор в ЦСКА Мишо Ангелов ме затваряше и от време на време проверяваше как съм. Брей, веднъж като излязох, ми стана лошо, припаднах. Нямаше вода. Та треньорът взе, че ме поля с лимонада, ама дойдох на себе си.“

Ангелов така и не успява да стане първи на голямо първенство. Стига до сребро на европейското през 1972-ра. Точно преди олимпиадата в Мюнхен е в страхотна форма и отива на шампионата в Катовице. Надвива един

Стефан Ангелов в схватка от световното на националния стадион „Васил Левски“ през 1971 г.

от основните си конкуренти – руснака Зубков, а битката съдийства Рафаел Мартинети, който после още няколко пъти се изпречи на пътя на нашия борец. След години швейцарецът става и президент на Международната федерация.

На Игрите Мюнхен 72 още на старта жребият пак праща Ангелов срещу Зубков. Българинът го хвърля със заден суплес за победа, а съперникът закача крака му. Основания за претенции няма, но реферът вдига триумфално ръката на руснака. След кратко съвещание нашият щаб подава контестация, която е най-дългата в живота на Ангелов. Чака я два дни, защото схватките стават по време на терористичния акт в олимпийското село. Надпреварата е прекъсната и е под въпрос дали изобщо ще продължи.

„Лежах и чаках – споделя Ангелов, който дели една стая с бъдещия шампион Георги Мърков. – И продължавах да поддържам килограми, въпреки че олимпиадата можеше и да е приключила за мен.“

Но след два дни правдата възтържествува. Българинът е обявен за победител. После печели още три срещи, а на полуфинала отново се намесва съдбата – къса кръстни връзки на коляното. Опитва се да продължи на обезболяващи на финала, безуспешно. По регламент класирането е според наказателните точки, а не победите. Така Ангелов остава трети.

В Монреал'76 е още по-амбициран да пребори малшанса. Но преди Игрите следва ново изпитание. На европейското в Санкт Петербург вади рамо още на старта в срещата с унгарски борец. Прибира се в България, а светилото проф. Димитър Шойлев му слага гипс на ръката, който трябва да носи 30 дни.

„ПОНЕ
ВЕДНЪЖ
МОЖЕХ ДА СТАНА
ОЛИМПИЙСКИ
ШАМПИОН“

Ангелов (вторият от ляво надясно отпред) с отбора на ЦСКА, в чийто състав са Атанас Комшев (отпред клекнал), Братан Ценов (до знамето вдясно), Емил Иванов, Васил Илиев, Нено Ненчев

Стефан Ангелов със съотборника си Александър Томов, който също няма късмет и при трите си участия на олимпийски игри е сребърен медалист

Стефан Ангелов печели срещу руснака Зубнов, а съдия на битката е Рафаел Мартинети, бъдещ президент на Международната федерация по борба

Стефан Ангелов след успех на европейското в Катовице

Дори и да е в почивка, Стефан Ангелов не спира да поддържа форма

„Карах само на супи, за да поддържам килограми, но усещях някакво напрежение – разкрива Ангелов. – Тогава разбрах от жена ми, че треньорът Филип Кривиралчев ме е отписал. И като се амбицирах... Трябваше да съм готов за преборванията в отбора и да ги бия поне с 1 – 2 точки. Тогава националният беше на лагер на „Диана“, 30-градусова жегата, аз с гипс тичах в парка. Среща ме един боксьор и пита: „Какво правиш?“ А аз: „Свалям килограми“. Той пък отговаря: „Нормален човек няма да го направи“. Не се засегнах. Никои не ме слагаше в сметките. Но след повече от месец отидох на преборванията и надвих всички. Бях толкова убедителен, че вместо да направя 6 срещи, Кривиралчев реши да са пет.“

Преди схватките Ангелов получава бъбречна криза, която винаги го спохожда, когато влиза в категорията – от обезводняване. Но си мълчи. Отива за консултация при лекаря на свободния стил. „Ако бях казал на нашия доктор и с тази ръка, направо ме спираха за олимпиадата, но така заминах.“

На Игрите забравя за болестите. Стига до финала без загуба. А в ожесточена схватка за титлата се изправя срещу руснака Шумаков. Резултатът е равен – 4:4, представителят на Сборная получава две предупреждения, напът е да вземе трето и да бъде дисквалифициран. Ангелов вече се вижда шампион. Но реферът Рафаел Мартинети е на друго мнение. И вдига победоносно ръката на руснака.

Нашите са като попарени, дори не подават контестация, пък и кой би позволил да отнемат титлата на „големия брат“. Още повече че златото е първо за Сборная в Монреал, а ние вече имаме на Хасан Исаев в свободния стил. Така Шумаков се качва на най-високото стъпало на стълбичката. А Ангелов отново е трети.

На световни първенства късметът също обръща гръб на бореца от село Бяла вода. Два пъти се бори и двата пъти взема бронз. Но е горд, че е в отбора, който в София през 1971-ва детронира Русия.

Стефан Ангелов (вторият от ляво на дясно) с треньорския щаб и двамата световни шампиони от Будапеща 2005 Армен Назарян и Николай Гергов

Извежда борците си до върхове

Стефан Ангелов няма титла от голямо първенство, но когато е старши треньор на ЦСКА, неговите борци покоряват най-големите върхове. Сред възпитаниците му са Братан Ценов, Емил Иванов, Атанас Комшев.

„Ангелов е най-големият специалист по възвръщането на състезателя в определена форма в дадения момент – казва Нено Ненчев, европейски вицешампион от Колботън'88. – Така че за самия турнир борецът да е на върха на възможностите си.“

И като треньор Ангелов обаче остава в сянката на най-големите. Близо 8 г. е помощник на Филип Кривиралчев в ЦСКА и успоредно помага на Бобе Доросиев в националния тим. Скромният по нрав Ангелов предпочита други да дават оценка за труда му. Дори поста в ЦСКА поема не по свое желание, а по нареждане. После е поканен да е помощник в щаба на своя възпитаник Братан Ценов. Близо два олимпийски цикъла се грижи за физическата подготовка на националите. Тогава титли от големи първенства печелят Армен Назарян, Николай Гергов, Иво Ангелов, Христо Маринов, Явор Янакиев, Колоян Динчев.

„Това беше първото ми отличие от голямо първенство – казва Ангелов. – Бяхме толкова силни... Христо Трайков направи пет победи, завърши без загуба и само заради наказателните точки не успя да вземе медал. После заради него промениха и правилника.“

На следващото световно в Минск '75 отново е „бронзов“, а в решителната схватка се бори със стария си познайник Зубков. Битката е на живот и смърт, превес има ту единият, ту другият. Накрая – 18:17 за руснака.

„Много бях резултатен, може би затова ме харесваха – спомня си Ангелов. – За 6 срещи направих 86 точки. Сега за толкова се случва да правят и по десет точки. Да, нямам

титли от големи първенства, но пък станах първи на турнира „Подубни“ през 1969-а.“

Преди надпреварата именитият ни борец няма представа, че ще пътува за Рига. Разпуска на море със семейството и си прави леки кросчета край лозята. Треньорът Мишо Ангелов обаче го връща в действителността. Разпорежда му да хване първия самолет и да си стегне багажа за Рига. Вече на латвийска земя следват две български сензации. Стефан Ангелов и Петър Киров стават първите чужденци в историята на мемориала, пробива руската доминация.

„Доволен съм от живота си – казва Ангелов, макар че в гласа му се усеща

горчивина от липсата на олимпийска титла. – Ето сега вземам пенсия за двата бронзови медала от Игрите. Живее добре, помагам на близки и приятели. Ами ако ги нямаше...“

А президентът на Европейската федерация по борба Цено Ценов, когото казармата събира с Ангелов, се зарича един ден да извади записи. И да покаже на света каква несправедливост е извършена в онези години срещу един чудесен борец. ☐

КОНТУЗИЯ
И НЕПРАВДА
ЛИШАВАТ
БОРЕЦА ОТ ЗЛАТО